

BÀI 23

PHONG TRÀO YÊU NƯỚC VÀ CÁCH MẠNG Ở VIỆT NAM TỪ ĐẦU THẾ KỈ XX ĐẾN CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ NHẤT (1914)

1. Phan Bội Châu và xu hướng bạo động

Phan Bội Châu (1867 – 1940), quê ở huyện Nam Đàn, tỉnh Nghệ An.

* *Chủ trương cứu nước*: giành độc lập bằng bạo lực, nhưng cách thức và tổ chức khác trước.

* *Những hoạt động chính*:

- Tháng 5-1904, thành lập Hội Duy tân, chủ trương đánh đuổi giặc Pháp, giành độc lập, thiết lập chính thể quân chủ lập hiến.
- Từ năm 1905 đến 1908, tổ chức phong trào Đông du đưa du học sinh Việt Nam sang Nhật học tập.
- 8-1908, thực dân Pháp cấu kết với Chính phủ Nhật, trục xuất lưu học sinh Việt Nam và Phan Bội Châu về nước. => Phong trào Đông du tan rã.
- Năm 1911, Phan Bội Châu từ Xiêm trở lại Trung Quốc.
- Tháng 12/1912, thành lập Việt Nam Quang phục hội, với tôn chỉ “đánh đuổi giặc Pháp, khôi phục nước Việt Nam, thành lập nước Cộng hòa Dân quốc Việt Nam”. Thực hiện được một số hoạt động nhất định.
- Tháng 12-1913, Phan Bội Châu bị bắt, cách mạng Việt Nam trải qua những ngày khó khăn.

2. Phan Châu Trinh và xu hướng cải cách.

Phan Châu Trinh (1872 - 1926), quê Phủ Tam Kỳ, tỉnh Quảng Nam.

- *Chủ trương cứu nước*: bằng biện pháp cải cách, dựa vào Pháp để đánh đổ ngôi vua và phong kiến hủ bại.
- *Hoạt động chính*: từ 1906, ông cùng một nhóm sĩ phu tiến bộ như, Huỳnh Thúc Kháng, Trần Quý Cáp mở cuộc vận động Duy tân ở Trung Kỳ.
 - + chấn hưng thực nghiệp, lập hội kinh doanh.
 - + Mở trường dạy học theo lối mới.
 - + Cải cách trang phục và lối sống.
- Phong trào được các tầng lớp nhân dân ủng hộ đông đảo, biến thành cuộc đấu tranh quyết liệt, điển hình là phong trào chống thuế ở Trung Kỳ năm 1908.
- Thực dân Pháp tiến hành đàn áp, Phan Châu Trinh bị bắt và đày ra Côn Đảo (1908); sau đó bị đưa sang Pháp.